Parken under marken

Omvandling av Källby
avloppsreningsverk i Lund

Reningsverk blir park

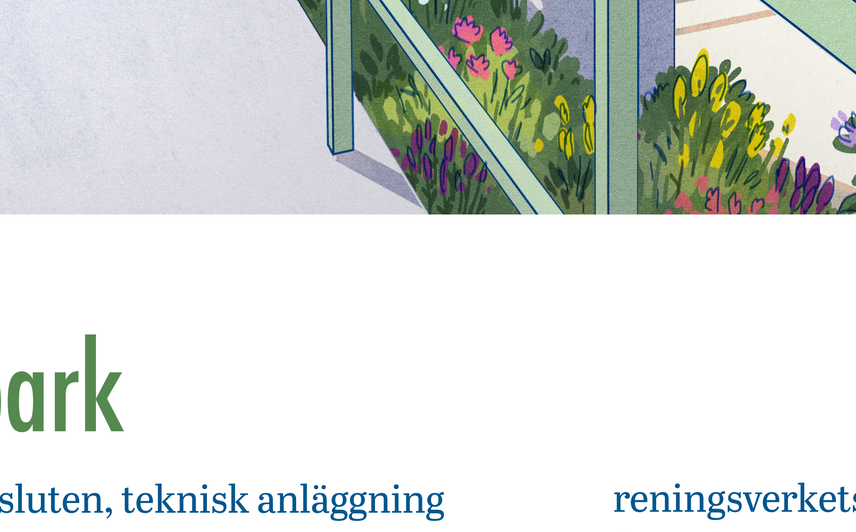
I det här förslaget utforskar vi hur en sluten, teknisk anläggning kan öppnas upp och bli en offentlig park. När Källby avlopps-reningsverk i framtiden avvecklas ser vi en möjlighet att ta tillvara på det som redan finns. Istället för att riva och börja om, låter vi reningsverkets identitet leva vidare och skapa en unik karaktär åt parken. Det som idag renar stadens vatten kan i framtiden bli en ny grön del av Lund. En plats där natur, människor och reningsverkets historia möts.

Ny avloppstunnel till Malmö

Lunds avloppsvatten kommer i framtiden att ledas till Sjölunda i Malmö. Tunneln beräknas vara klar år 2035.

Ett centralt och vattennära läge frigörs

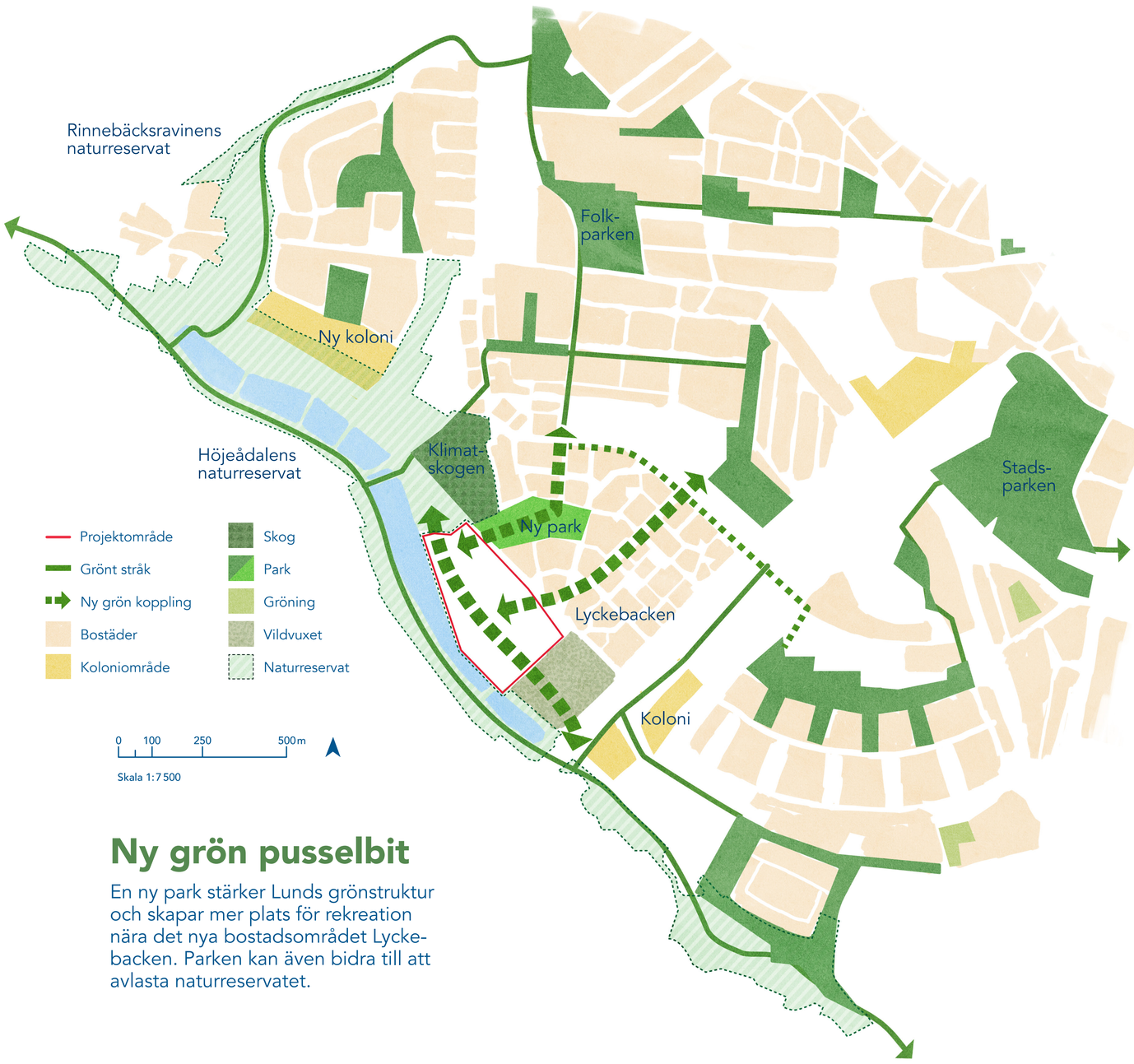
Källby ligger i södra Lund, intill Höje å. I takt med stadens utbyggnad har området fått ett allt mer centralt läge, nära Klostergårdens station.

Reningsverket i landskapet

Reningsverket ligger vid Källby dammar och Höje å. Området omges till stor del av jordbruksmark och naturreservat, med ett industriområde i nordost.

Läsa platsen och se möjligheter

Ny grön pusselbit

En ny park stärker Lunds grönstruktur och skapar mer plats för rekreation nära det nya bostadsområdet Lycke-backen. Parken kan även bidra till att avlasta naturreservatet.

Barriärer & rörelse idag

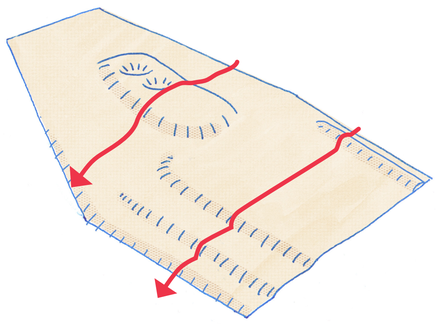
Reningsverket stänger idag av den norra sidan av dammarna och gör att rörelsen leds runt om området. Källby dammar och naturreservatet är ett populärt rekreationsområde.

Öppna upp

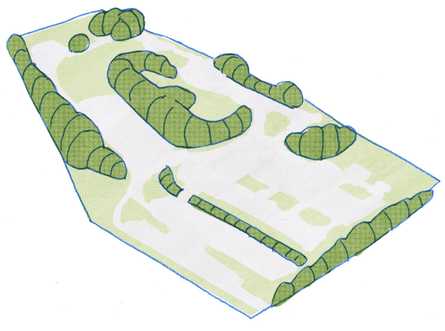
Genom att ta bort stängslet och skapa nya entréer blir området tillgängligt och knyts samman med Lyckebacken, naturreservatet och det omgivande landskapet.

Platsens uppbyggnad

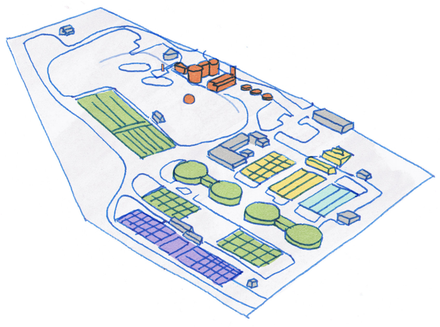
Topografi & terrasser

Reningsverkets behov av självfall har skapat en terrasserad struktur med bassänger och byggnader på olika nivåer. Det ger tydliga höjdskillnader genom området.

Vegetationsvolym

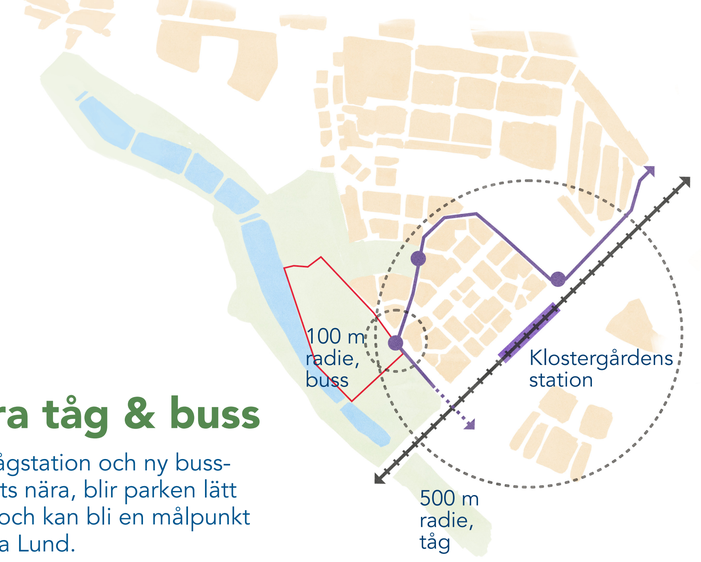
Träden är främst samlade längs områdets kanter och kring den stora biobassängen. Mellan de hårdgjorda ytorna finns mindre gräsytor.

Reningsprocessen

Reningsprocessens olika steg är fördelade över området.

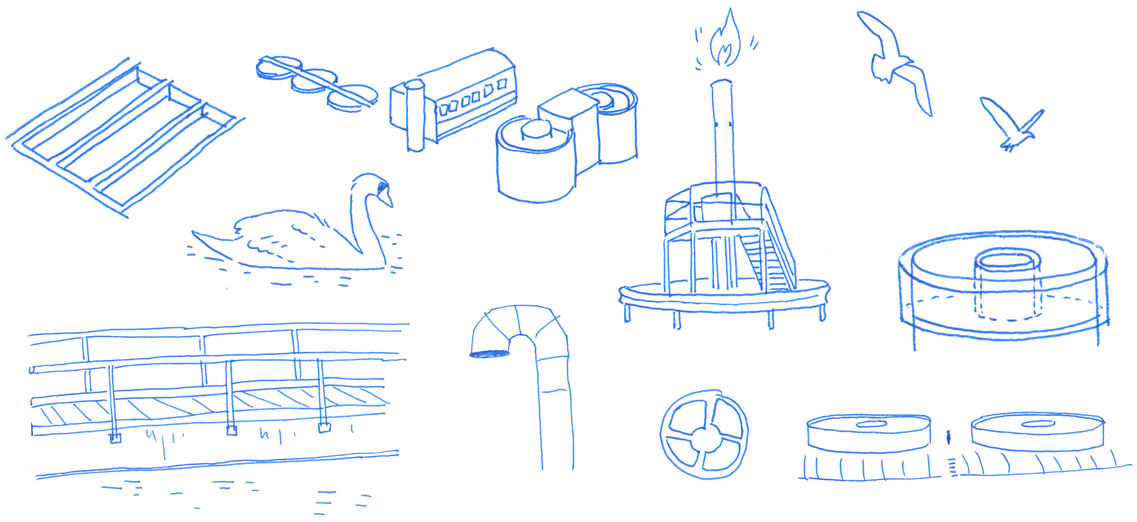
- Mekanisk rening
- Biologisk rening
- Kemisk rening
- Slam, rötning & biogas
- Regnvädersbassäng

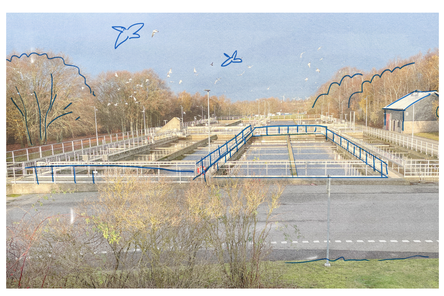

Nära tåg & buss

Med tågstation och ny buss-hållplats nära, blir parken lätt att nå och kan bli en målpunkt för hela Lund.

Registreringar från platsen

Utsikt från biotornen mot den stora bassängen för biologisk rening.

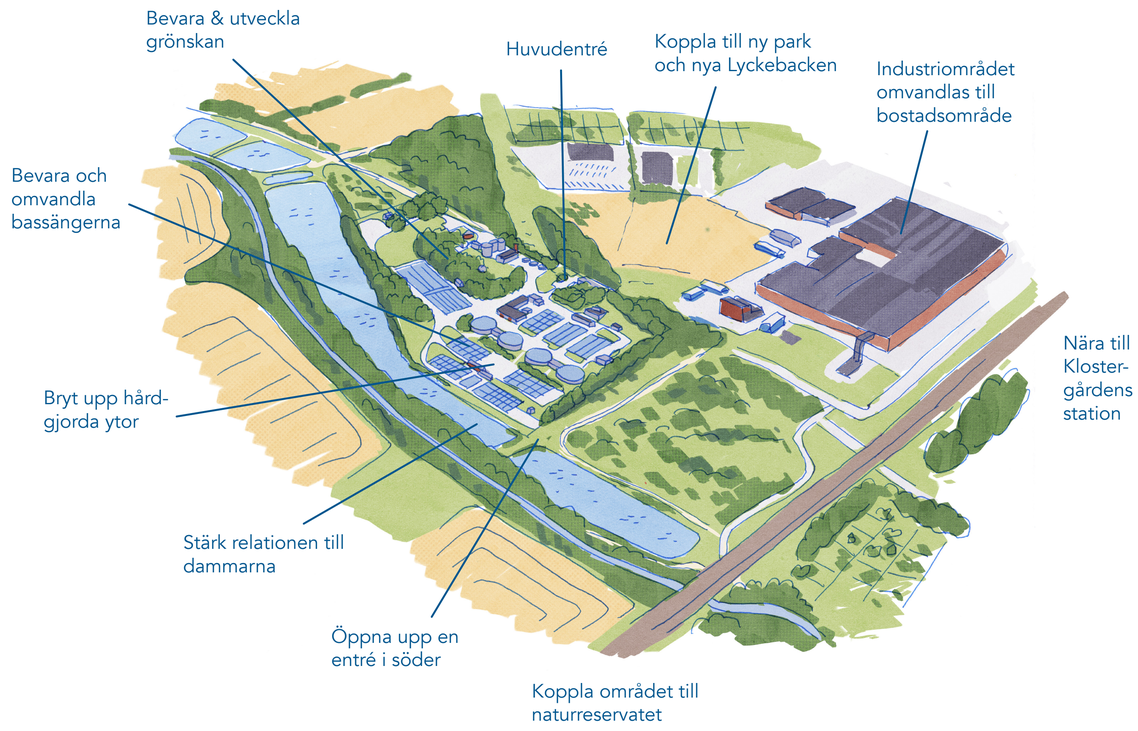

Försedimenteringsbassäng.

Gångbro mellan biotornen.

Platsens potential

Källbyparken

Ny grönska tar plats bland asfalt och betong i det gamla reningsverket. Mellan och i de befintliga strukturerna växer en park fram med plats för rörelse, vistelse och upptäckande. Parken varierar mellan ordnade och mer vildvuxna miljöer, med besökscentret som en samlingspunkt i mitten.

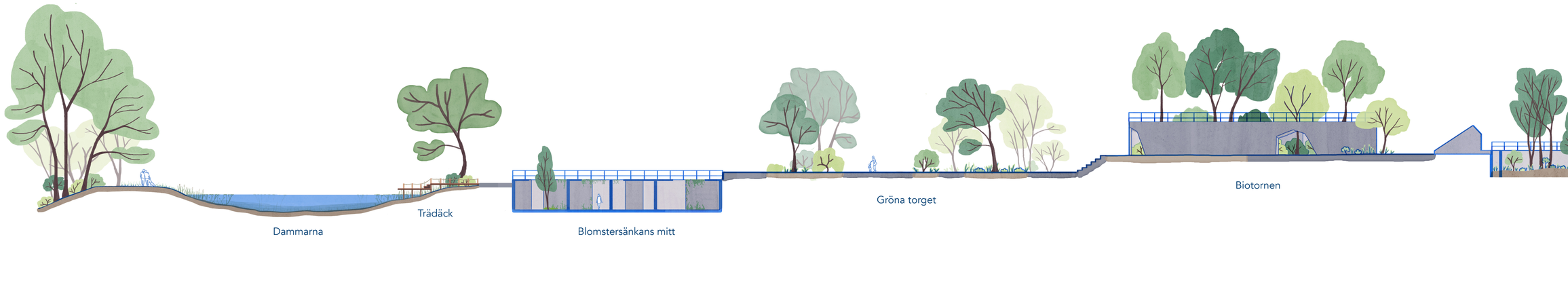
Från rening till landskap

Reningsverket har alltid varit en plats för omvandling. Idag är det vattnet som förändras steg för steg, i framtiden är det verket i sig som omvandlas. Den mekaniska, biologiska och kemiska reningen har inspirerat olika rumsligheter, material och vegetation. På så vis lever reningsprocessen vidare i parkens utformning.

Illustrationsplan

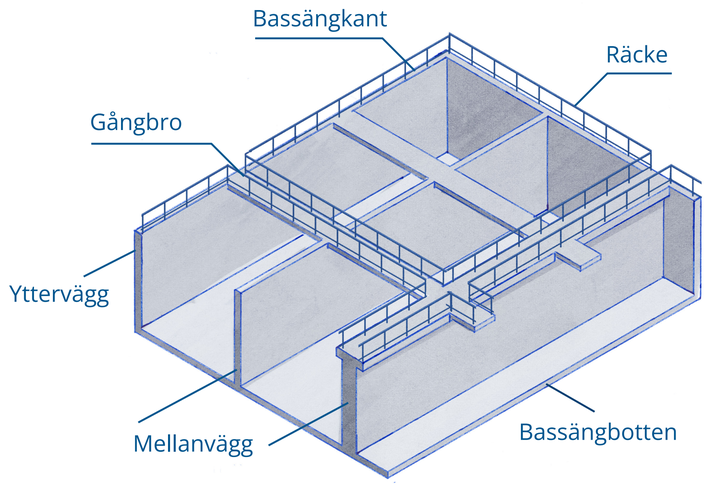

Entréer & stignät

Transformera

Det befintliga blir utgångspunkt för något nytt. Bassängerna bevaras men förändras genom olika ingrepp. De öppnas upp, anpassas och får nya funktioner och uttryck.

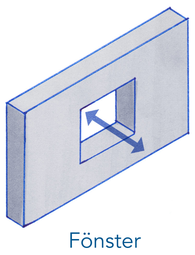

Bassängens anatomi

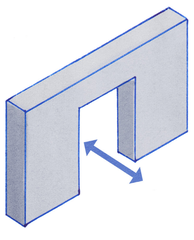
För att omvandla bassängerna behöver man först förstå hur de är uppbyggda. De består av botten, ytterväggar och mellanväggar, med gångbroar och räcken ovanför. Utformningen varierar mellan de olika bassängerna.

PRINCIPER FÖR OMVANDLING

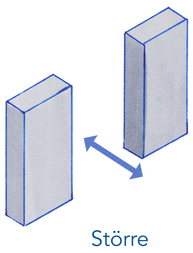
Skapa öppningar

Fönster

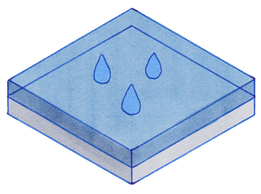

Genomgång

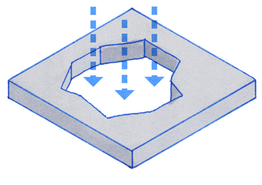

Större öppning

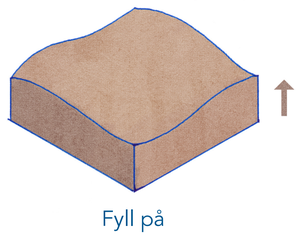
Bearbeta botten

Behåll

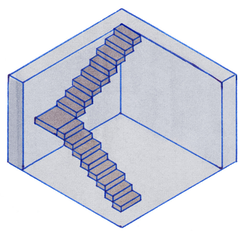

Bryt upp

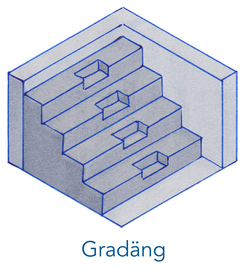

Fyll på

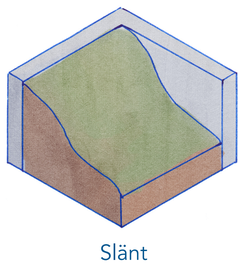
Nivå-övergångar

Trappa

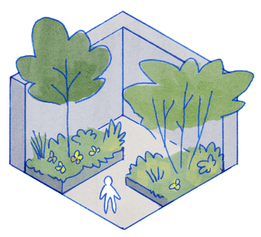

Gradäng

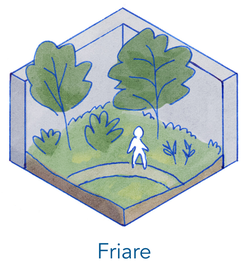

Slänt

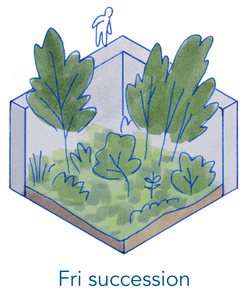
Vegetation

Ordnat

Friare

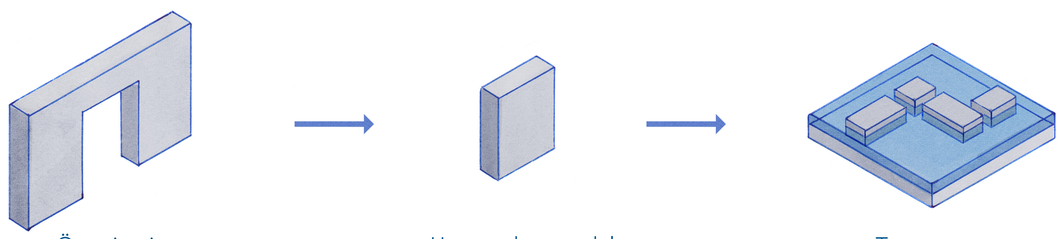

Fri succession

En verktygslåda

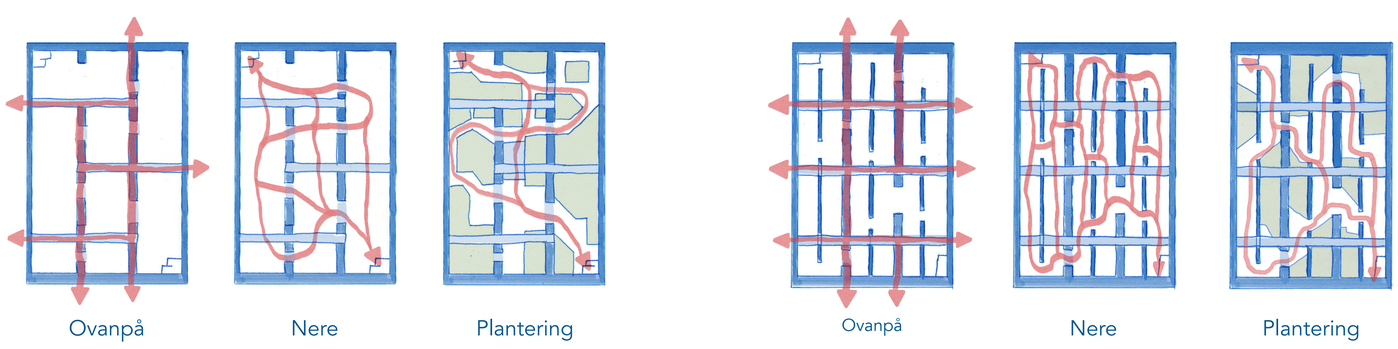
Principerna fungerar som en verktygslåda för hur bassängerna kan omvandlas. Genom att arbeta på olika sätt med väggar, botten, nivåer, vatten och vegetation kan varje bassäng få sin egen karaktär.

Principerna kan kombineras för att skapa variation i rumslighet och användning och de kan anpassas utifrån varje bassängs förutsättningar. På så sätt kan samma grundstruktur ge upphov till flera olika miljöer och funktioner.

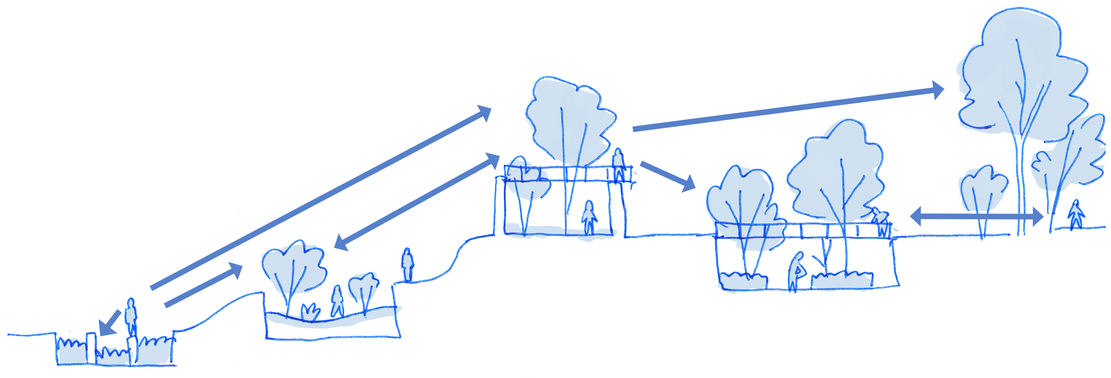
Återbruk på plats

Delar av bassängväggarna som tas bort kan få nytt liv som skulpturala fragment i parken eller som trampstenar i bassängerna.

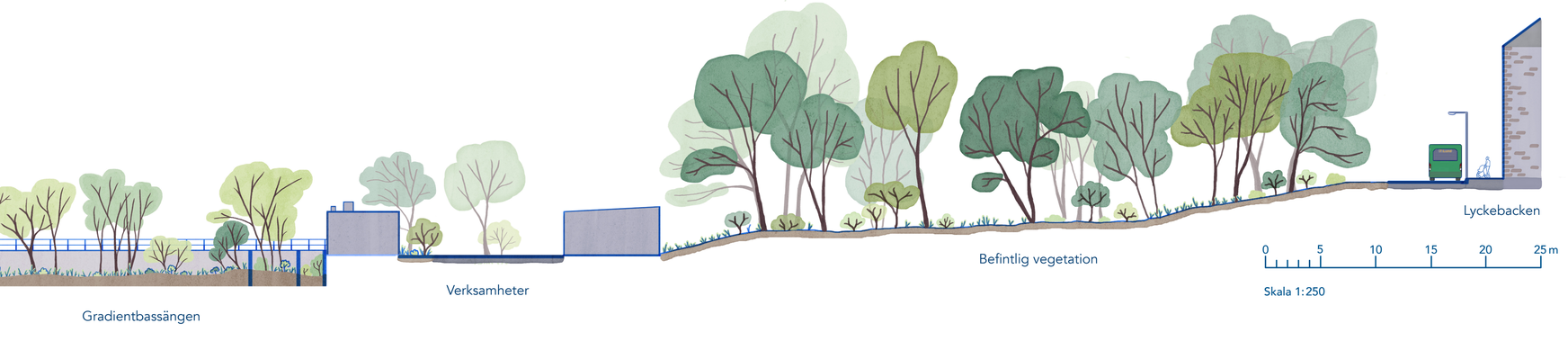
Rörelse i och ovanpå

Öppningar skapar nya vägar genom bassängerna, medan gångbroarna ger en separat rörelse ovanpå. Växtbäddarnas placering påverkar också hur besökaren rör sig.

Vegetation och utblickar

Terrasser, nedsänkta bassänger och upphöjda biotorn låter vegetationen ta plats på flera nivåer. Det skapar olika sätt att se och uppleva växtligheten i parken.

Genom parken

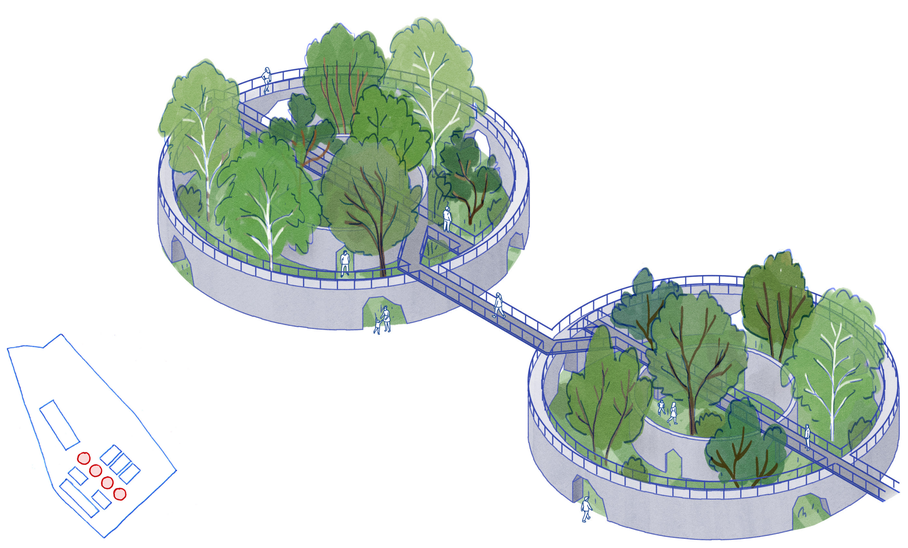
Sektionen går från dammarna, genom Källbyparken till Lyckebacken. Här syns parkens höjdskillnader, olika bassänger samt ny och befintlig vegetation.

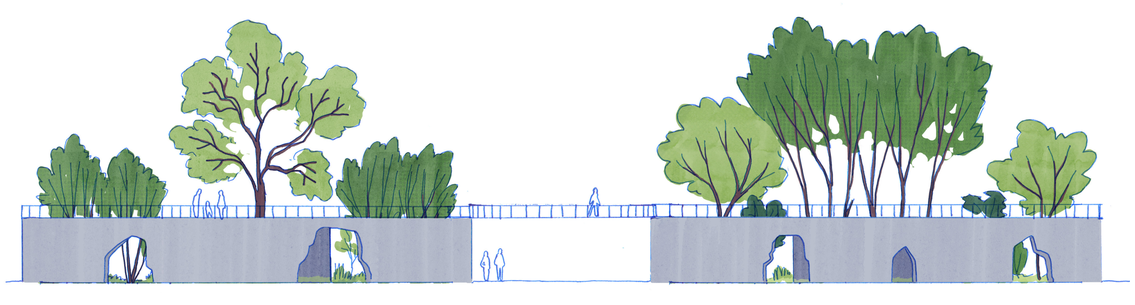
Fyra nedslag i parken

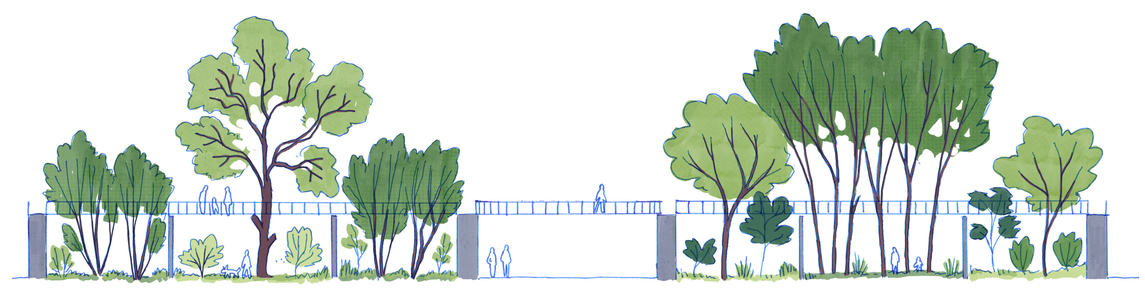
Fyra platser visar parkens variation och bassängernas olika uttryck.

1 BIOTORNEN

Uppe på biotornens gångbroar rör sig besökaren i höjd med trädkronorna, med utsikt över parkens bassänger och dammarna. Nedanför leder öppningar genom betongväggarna in bland trädstammarna i de cirkulära rummen. Höstens färger kontrasterar mot betongen och belysningen framhäver strukturerna vid skymning.

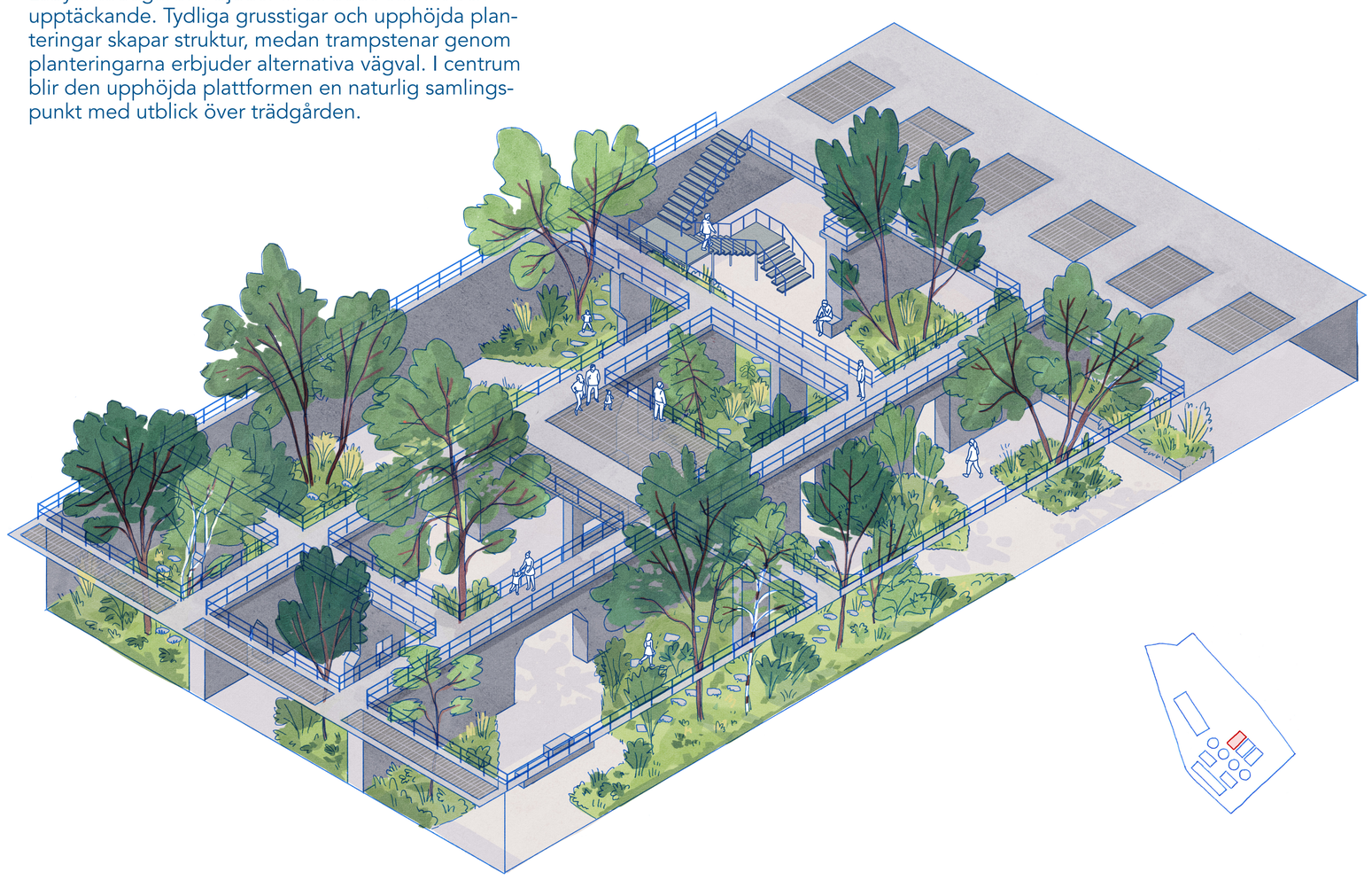

Skala 1:200

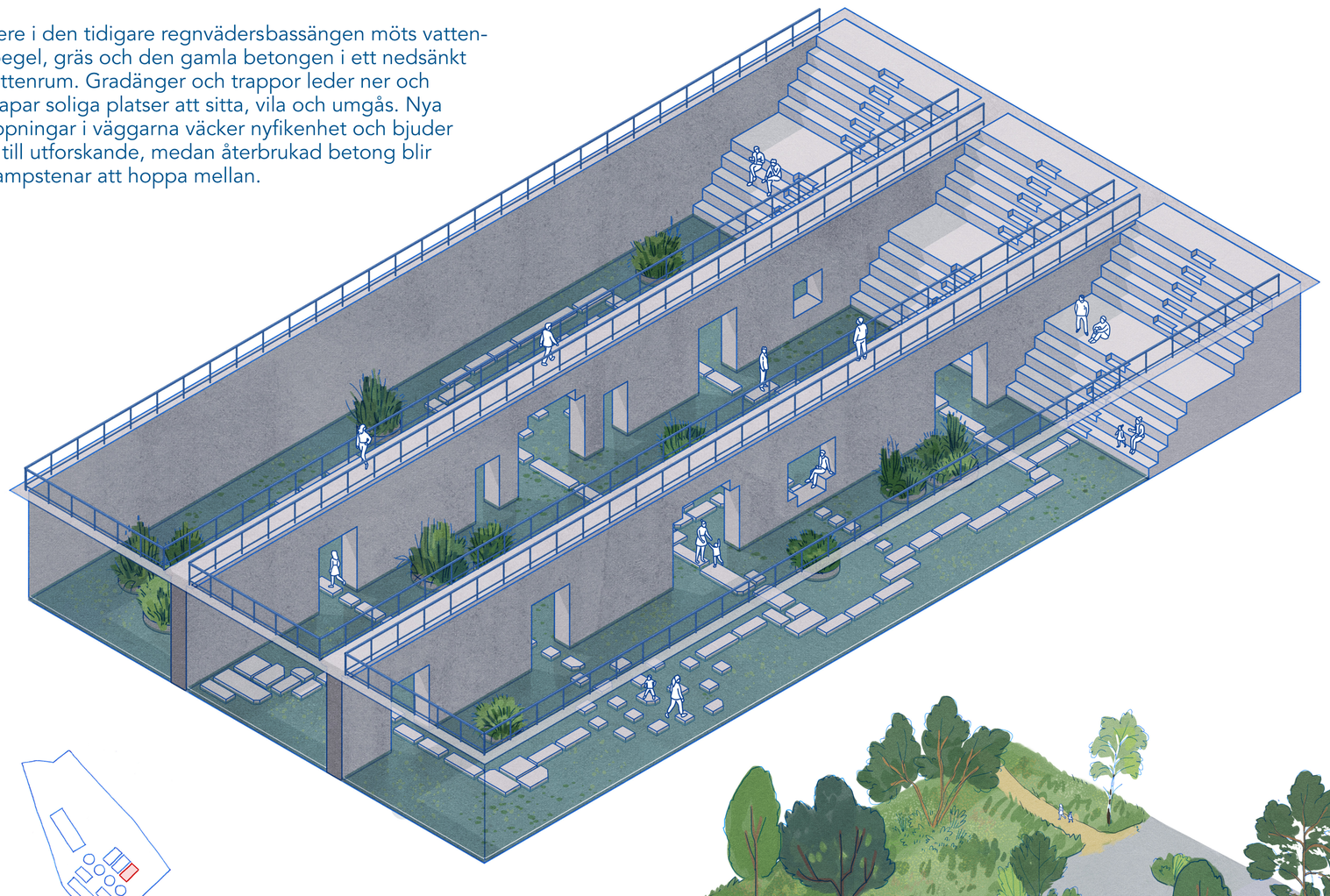
2 LABYRINTTRÄDGÅRDEN

Labyrintträdgården bjuder in till både stillhet och upptäckande. Tydliga grusstigar och upphöjda planteringar skapar struktur, medan trampstenar genom planteringarna erbjuder alternativa vägval. I centrum blir den upphöjda plattformen en naturlig samlingspunkt med utblick över trädgården.

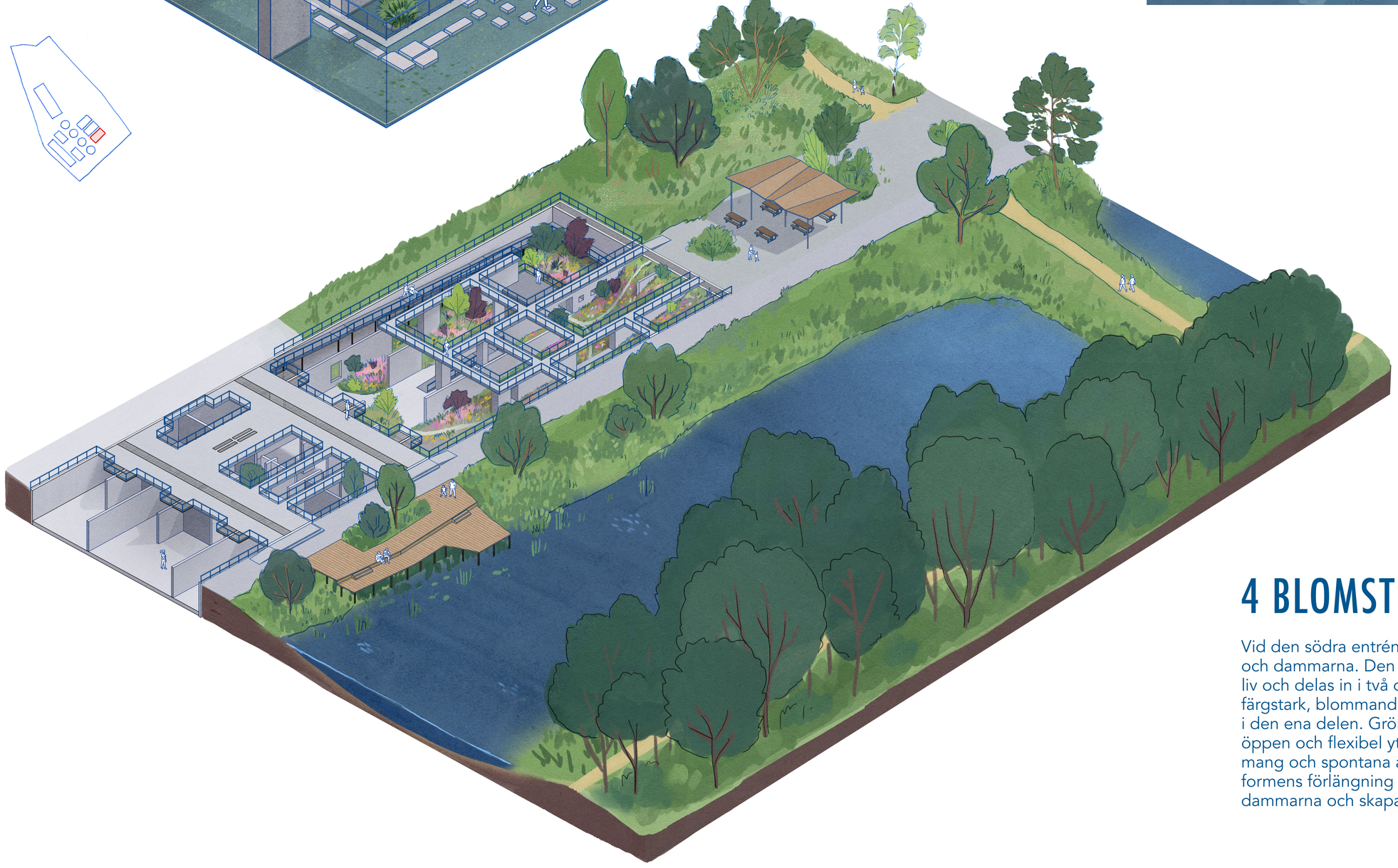

3 VATTENRUMMET

Nere i den tidigare regnvädersbassängen möts vattenspegel, gräs och den gamla betongen i ett nedsänkt vattenrum. Gradänger och trappor leder ner och skapar soliga platser att sitta, vila och umgås. Nya öppningar i väggarna väcker nyfikenhet och bjuder in till utforskande, medan återbrukad betong blir trampstenar att hoppa mellan.

4 BLOMSTERSÄNKAN

Vid den södra entrén möts parken, naturreservatet och dammarna. Den tidigare kembassängen får nytt liv och delas in i två delar. En lång ramp leder ner till färgstark, blommande vegetation som breder ut sig i den ena delen. Grönskan övergår sedan till en mer öppen och flexibel yta med plats för konst, evenemang och spontana aktiviteter. I den centrala plattformens förlängning sträcker sig ett trädäck ut mot dammarna och skapar nära kontakt med vattnet.

Elvira Hammarstedt & Emil Lareke | Självständigt arbete | 30 hp | Landskapsarkitektprogrammet | Alnarp 2026

